

Издаје Суботом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на чети
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Котор.
Дописи плаћају се уредниш-
тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новчића. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ, 7. Марта.

Прољеће се приближује, и топло
сунце његово благотворно дјејствује
не само на траву и другу прозебао у
земљи, него и на — фантазију разних
новинарских кореспондената. Добра је
ово угодно, да у главама њиховијем
избију свакојаки мекхури, који се по-
слијед на видјелу истине раслине у
своје ништавило.

Ми се ни најмање не осјећамо
позвани, да на овом мјесту региструјемо
читаву поворку разних сензационих
вијести, које се тим олуком пропун-
тају у својет с очигледном намјером,
да се интересовани кругови као и
врло поштована публика заварују о
правом стању ствари у овом или у
оном питању.

Ми ћемо се, кад смо већ дошли
на овај ред појава, ограничити само
на извесне вијести и гласове, те се
односе на једно питање, воје нас не-
посредно и у највишем степену жули.

Питање Плава и Гусиња има
већ своју историју и оно се провлачи
тако дуго и кроз толике мијене, да
није чудо што се журналистичка јев-
ропска с таким једним благодарним
предметом занима више и подробије
него што би јој било од преше, усли-
јед чега је око њега омотан читав
митологичан циклус, који би вриједан
био да га какав вешт пјесник пре-
вртне у романтичан епос.

И то ће тако бити, догод му се
једном траг не ископа природним и
једино могућим рјешењем.

Међу хрипом разних вијести и
гласова, који се о том питању у по-
шљедње вријеме разносе, ми ћемо,
курјозитета ради, извадити само дви-
је версије.

Листови, који своју мудрост а
полекад и своје лекције црну из из-
вора бечкијех и цариградскијех, увје-
равају сваког који има вољу да им
вјерује: како су они дознали да је
султан одобрио нову пограничну ли-
нију између Турске и Црне Горе, и
како та линија обухвата „многе кон-
цесије“ које се дају Црној Гори, но
ова би наравно хтјела још и веће.
Нова линија — тако се даље вели у
тијем листовима — на сваки начин
је угоднија за Црну Гору него она
прва што ју је порта предложила,
јер ова друга обухвата мјесто Велику
и још друга словенска мјеста у По-
лимљу на десној страни обале. На
против порта не ће ни да чује, кад
јој се спомене да би ваљало Црној
Гори предати и висове Хумске, јер
ови за њу имају велику стратегичку
важност. Још је и линија од екадар-
ског блата к мору предмет расправе
између Цариграда и Цетиња. „Скоро
изгледа, тако се даље вели, „као да
Црна Гора, не без намјере, развлачи
ове преговоре; но како су Арбанаси
жилави и истрајни у свом отпору,
било би пробитачно за књаза Николу,
да се он пожурни на да прихвати оно
што му се нуди а не да подиже
тражбине претјеране, јер на пошљед-
ку може изгубити још и оно
што му се сад драговољно
нуди.“

Тако нас плаше по повинама
потомци од семитске лозе!

Још је занимљивија пјесма дру-
гог једног брата из Берлина. У тамо-
шњим новинама „Нац. Цтг.“ има је-
дан „врло интересан“ допис о уређе-
њу границе турско-црногорске, за
који се вели да је потекао из оче-
видно дипломатског пера. Ту се из-
води, како Црна Гора, на Русију на-

слоњена, тежи да придобије Уцин с
околином. Тијем би Црна Гора више
по удвостручила своју поморску оба-
лу; на ријеку Бојану имала би она
онда исто право као и Турска и он-
да би јој се отворило екадарско бла-
то и с морске стране. Дубина ушћа
од Бојане пралично је знатна а мо-
гла би се регулисањем ријеке још
повећати. При рјешавању гусињског
питања узео се на ово достојан об-
зир. Опасности, које би се за будући
мири развук на балканском полу-
острву отвориле од Црне Горе, кад
би ова дошла до вишег значаја и у-
гледа, богатства и моћи, — те опасно-
сти не смију се ниско процјесњивати.
Кад би Црна Гора стала погом право
на десну обалу Бојане, она би онда
међу поморским државама на јадрап-
ском мору заузела позицију, с које
би словенска велесила могла да чини
што јој је воља. То исто море ја-
дранско данас је подијелено између
Аустрије, Италије и Турске. Чим би
Црна Гора ступила Бојани на ушће,
оне три силе имале би да рачунају
још и са једном четвртном.

Тако берлински брат. У сребро
му се оковала, ако погоди; но ми
чисто сами себе не познајемо у њего-
вијем ријечма, те морамо за час да
станемо на огледало, да видимо е да
ли смо ми збиља баш тако страшни?

Ни најмање! Све што Црна Гора
у једном или у другом правцу захтјева
није срачунало на то да она буде стра-
шно на балканском полуострву, али је
свакако основано на једном праву њеном,
зајамченом међународним уговором а сте-
ченом крвавом заслугом Црногорца. Сад
било да се Плаво и Гусиње преда Црној
Гори као што прописују односна опре-
дјељења берлинског уговора, било да
се оно замијени другим којим крајем тур-
ске царевине, тек у сваком случају Црној
Гори не може се, без чуда и пакости,
откидати крвава заслуга њена, не може
се веће мањим, плодније бесплоднијим,
згодније незгоднијим замјењивати. Ако
се браћи турској око пештанског „Дој-
да“ чини да су концесије које порта
допустила Црној Гори уступајући јој Ве-
лику са околним селима, тако велике и
знатне да би их Црна Гора морала обе-
ручке прихватити, они могу да имају за
то свој разлог, по нама се не хоће
баш никако да се задовољимо микро-
скопском редукцијом Плава и Гусиња
на огорјели крај мјеста Велике. Што се
за Хум наводи да би морао остати при
Турској због стратегичне важности, тај
исти разлог, код паметних људи,
мора важити и за нас. Ако Хум има
стратегичне важности и за нас и за
Турску, од куда и по ком праву шљедује
да се морају уважити само стратегични
разлози турски а наши не? Није ли
правичније, да се једна стратегична по-
зиција, која за обје стране има неку
важност, остави мањој и слабијој стра-
ни, као безопаснијој, него већој и јачој?
Хум у нашим рукама може имати само
дефензиван карактер; Хум у турским
рукама има за нас свагда офензиван
карактер. У случају непријатељства ми
се Хума ништа не можемо учинити
Турсија; на против Турци на Ху-
му господари су од Зете и у мирно
доба, и народ тамошњи морао би и у
врхна времена живјети у вјечитом страху
од Турака, радње се не би могле разви-
јати због вјечите несигурности, трговина
би стала, државни развук на оној,
дакле на најплоднијој страни утрнуо би
са свијем.

Сад према томе нека суди свијет
— али не овај око пештанског „Дојда“

него свијет правични и беспристрасни
нека суди, на чијој су страни, при траж-
бини Хума, разлози правичности и оправ-
даности.

Да Црна Гора с намјером развлачи
у дубину расправу овога питања, то
могу само безобразни никоговићи тврди-
ти. Каква би нам могла бити намјера
при том? Зар да више повца свога по-
трошимо? Или да усред мира више
људи држимо под оружјем, и то у овој
гладној години, кад је свакој кући од
пријекне потребе хранитељ њен? Или
ради тога развлачимо ту ствар, што нам
се допада, да нам толики учурашњи
послови, толики планови за учурашње
уређење и унапређење земље стоје у-
кочени?

Што се тиче свијета: да прихвати-
мо што нам се нуди, и пријетње: да мо-
жемо на пошљедак и то изгубити, наш
је одговор: да нам свијета не треба од
таквијех пријатеља, а за пријетњу њи-
хову ни аберга немамо. Пријетили су
Црној Гори мало друшћини мошци, на се
зна како су прошли. Ваља од пријетње
пештанскијех ускогаћа не би се ни цр-
ногорски вријепци уплашили!

Толико пештанскијем делијама —
више шаје ради!

А берлинско „дипломатско перо“
заслужује с наше стране озбиљнију
ријеч.

Ако би већ дошло до размијене
земљишта, могуће је да би Црна Гора
потражила и Уцињ, и то не наслоњена
на Русију, која је нас — узгред буди
речено — у цијелој овој распри око Плава
и Гусиња најмање потпомагала, него на-
слоњена на своје право, на потребе
своје и из обзира на будућност своју.
Кад се већ развијену нешто, онда је
ваљда право, да се не даје бесплодно
за плодно у развијену. Ми имамо, хвала
Богу, доста камења у Црној Гори, и ако
би ко имао вољу, могли бисмо му тога
блага још и позајмити; по нама се хоће
за живот плодних равница и земаља, на
које се већ има мијењати плодна долина
Полимља за други који крај, онда се
ваљда не може од нас с намићу и раз-
логом з хипотеки, да се мјесто плодног
Полимља задовољамо с кршевитим и шпе-
жним врховима Проклетије и Павленог
Врха. Ако влада наша (што нама није
познато) тражи, мимо осталог, и Уцињ
у развијену за Плаво и Гусиње, она има
за то основаних и темељних разлога.
Прије свега Уцињ је већ био у нашим
рукама, и за то кратко вријеме црногор-
ско господарство над Уцињем оставило
је у њему тако лијепих трагова и успо-
мена, да тамошњи народ и данас још
жали за њим. Осим тога, тражећи Уцињ
влада црногорска не тражи га ради тога
што би хтјела да Црна Гора постане
страшило на балканском полуострву и
да доводи у опасност „мири развук“
у овим крајевима, него га тражи
просто и једино због тога, што је на-
роду црногорском ради боље будућности
и већег напретка у цивилизацији и
материјалној благостању од пријекне
потребе, да добије мало одушке на
море, да се спусти, из својих забитних
и кршевитих литица у плодне равнице,
да приступи ближе тачкама и линијама
које га могу везати с осталијем свије-
том и отворити му згоде и прилике, да
корисним и мирним радом што стече
и прикорми за себе и своје потомство.

То, а ништа друго, може бити
разлог који је владу нашу (ако је та
вијест у опште истинита) побудио да
потражи Уцињ.

Што се тамо говори о неким „опа-
сностима“, које би наступиле за мир
Балкана, кад би Црна Гора добитком

Уциња постала „моћна и богата“, и да би о-
на онда била сучарница Аустрији, Итали-
ји и Турској, то, да нас не боли, више
би нам изгледало смијешно. Зар ће се
једна и сиромашна Црна Гора добитком
Уциња с мјеста тако обогатити и осна-
жити, да постане опасна својим сусје-
дима? Зар у придатку једне квадратне
миље маленој Црној Гори лежи опасност
за простране царевине као што је Ау-
стрија и Турска, и краљевину као што је
Италија? Зар ће један километар више
од морске обале начинити од Црне Горе
страшну поморску силу, која ће се мо-
ћи мјерити с поморским силама од о-
нога реда у који спада Аустрија, Тур-
ска и Италија? Је ли могуће замислити
да та малена Црна Гора, која још ни
једног бродича нема, кад добије Уцињ,
постане опасна поморским силама, које
располажу толикијем околњачама? Ri-
sum teneatis.

Није дакле ради страшила никоме,
него ради велике невоље и оскудице
своје, ради обзира на будућност своју
и из живе потребе напреднијег свог
државног и народног развукта, ако
Црна Гора, у развијену за Плаво и
Гусиње, тражи плодније и општем
свијетском саобраћају приступније кра-
јеве.

Ми смо увјерени, да велике силе,
које ће имати ово питање да ријеше,
не ће моћи оглушити се ономјем о-
снованијем разлозима, који стоје на
страни Црне Горе. Новине могу по
својем знању ал' незнању гатати ово
или оно. Али представници великих
сила, као носиоци вјечних етичних
начела посред струјања разноврсних
и укрупњених интереса у врлогу
дневних политичких питања, не смију
из вида изгубити један општи и у о-
вом питању врховни интерес, а тај је:
да се многонапаћеном народу црно-
горском за будући развукт његов
прже такви услови, који ће њему
својом давати могућност да у дјелима
цивилизације постојано напредује, а
осталом свијету давати јемство за
постојан и трајан мир на овим кра-
јевима.

То су, по нашем мишљењу, једи-
но коректни назови о овој ствари.
Ако и они фактори, који имају да
одлучују у овој ствари, дијеле исте
назове, онда за повољно рјешење спор-
ног питања, о ком је овдје ријеч,
ништа друго недостаје него — добра
воља.

Из Русије.

Петроград, 21. Фебруара.

Јуче је био погреб царичине дворки-
ње графинје Протасов, која је умрла у 77
години живота. Цео двор испратио јој ти-
јело до московског колдовора. Лорис-
Меликов, враћајући се с колдовора, ударио
је преко Невског и велике морске. Два
козака јахала су за његовим колима. Стан
генералов налази се у великој морској,
таман преко пута од њемачке лутеранске
цркве. Пред станом стоји стража. Морскаја
је једна од најживљих и при том најеле-
гантнијих улица. На 150 корака од Мели-
ковљевог стана налази се њемачко послан-
ство, а овом преко пута посланство аме-
ричко. У оваке дане као јуче (други дан
славе) обично у великој морској, а наро-
чито у њеном доњем крају, који је ближе
Невском, јуре стотине коњича и неспрег-
на мнозина свијета ваља се горе доље.
Злаковац, те је пуцао на Лорис-Меликова,
није никако могао умаћти. Он је морао би-
ти спреман за вјешаља, кад већ није хтјео
сам себи живота узети. Хиполит Млађеки,
покрштени пољски жуљез, момак од сво-
јих 30 година, црне масти а доста при-
стојно обучен, чекао је новог најмјесника
у поштанској улици. Имао је при себи кра-
таи револвер. Поштанска улица улази у

пешину морскују баш на десет корака од кућних врата Меликовљевог стана. Зликовца је непрестано обилазио око угла натајући се горе доле час у морскују час у пешинску улицу, но свагда доста далеко од генералове куће. Стражари и кутње слуге опазиле су га до душе, но није су ништа подозревали.

Кад је Меликов с кочијом пројурно, неспознати зликовца окрене се брзо преко пута к Морској. Тамај кад је стигао до угла, Меликов пазаше из кочије, те спусти једну ногу на степенуцу од кочије, а у тај мах зликовца прскочи, те на два три корака даљине опали на њега. Меликов је у том тријуну ухватио се десном руком за кочију, те му је куршум пробио кроз огртач и униформу између десне руке и бедра. Лорис-Меликов, који је, као што сам прича, осјетио да га је нешто дирнуло, окрене се брзо и хтедје да ухвати зликовца. Но овај је већ лежао на асфалту поред свога револвера. Један дјечак трчао је за њим, те му подметуо ногу и тако га оборио на земљу још прије него што је могао по други пут опалити из револвера. Онда су га и козаци и Меликов заједно ишчепали за огрлицу и одијели га у стани генералов. Поговара се много, да је сам Меликов, кад је опазно шта хоће зликовца, скочио на њега, ичепио га за прси, и с ријечма: „Малчишк! пришио му добар шамар уз ухо и одвучио га у кућу. Куршум је остао у хаљинама Меликовљевијем, тек га је послјеријестресао.

При првом испиту, у самој кући грофа Меликова, исповједио је Млађеци да је пуцао „из начела“, јер он лично нема ништа против Меликова. Кад су га везали и у кола бацили да га воде у тамницу, молио је да му запуче горњу хаљину, „јер се боји да се може прехладити.“ На разна питања, која су му стављена, одговарао је одмјерено, често и сурово. Кад га је за тијем варошки капетан узео на испит, одговорио му је Млађеци: „Гроф Лорис-Меликов ипак ће бити погубљен од једнога од наших; ако га ја нијесам погодио, доћи ће други и трећи који не ће промашати.“ Министар Маков, који је био присутан, слушајући те ријечи узвикну: „Да грдна нитковлука!“ Млађеци му одврати: „Ипак само с нашег гледишта, преувишености!“

Неколико минута иза овог атентата окупило се већ новине стотина људи око стана Меликовљевог. Варошка полиција морала је преградити приступ к стану. Већ на по уре камене стизали су велики кнезови и друга господа од царске свите, да честитају Меликову.

Први који је стигао бјеше Дрентелен, јако убојен човек, заваљен дубоко у јастуке од својих кола. С обје стране од кочије његове, баш уза саме прозоре, јакхала су по два козака. За њим су долазили други разни генерали и високи достојанственици, сви у пратњи козака. На један пут забори се грмко и одушевљено „ура!“ Долазила је супруга престолонаследника, велика Кнегиња Дагмара, сама самцата, тек са једном госпођицом уза се, без пједног козака. Она је без бриге сидјела у отвореној двопречној кочији и клањала се умалио на све стране народу који је поздрављао одушевљено. Стигавши пред стан Лорис-Меликова она му је послала своју карту, а за тијем се опет удаљила. И престолонаследник је дошао без козака. Следио је високо упуштен својим простим отвореним ко-

лима, свака га је видно и познао. Његово муњавско лице изгледаше озбиљно и енергично. Полагано, баш као и да и нема никаквих зликоваца у вароши, сисао је престолонаследник из својих кола и упутио се Меликову. Тамо је неко вријеме остао, а кад се опет натраг вратио и у своја кола сео на напријед потјерао, народ је одушевљеним „ура“ поздрављао свога будућег владарца. И Алексеје Александровић, трећи син царев, походио је Меликова без пратње козака.

И Млађеци објешен је на исти начин као и његови претходници. Само је разлика у мјесту. Млађеци је објешен на Сјеновској пјаци, непосредно крај колодвора царско-сеоског. Находио је у овај тријесак синијег. Вјешање је званично оглашено било у „Правит. Вјестнику.“ Непредвиђена множина свијета нашла се на оном мјесту. На шедезет корака од вјешала, иза ланца од ђендара и козака, стојали су генерали и официри као гледаоци. Непосредно крај војске стојала су црна кола са зликовцем везаним унутри. Тачно у 11 ура зликовца изведе на губилиште. Око ле га ђендарии и козаци. Млађеци изгледаше бљивд, али потпуно миран, и такав је остао до потпуног тренутка. Кога му је црне маске, исто кратки брци, на глави имахаше црну зликовачку капу и црну зликовачку гуљину која му свазаше до колена. На грудима бјеше му објешена таблица с натписом: „државни злочинац.“ Млађеци је сам искао да му доведу духовника. Овај приступи у одежди к злочинцу и поче му говорити да се покаје. Млађеци му нешто одговори, захвали му и поклони се како њему тако и народу десно и лијево, а за тијем цијелим крст. Пошто му је духовник удијелио благослов, приступи к њему делат, скине му капу с главе, науче му бјелу вршу преко главе, поведе га на степенце од вјешала, замахне му коном око врата, повуче коном у вис а степенце отавне му испод нога, објешени се трзаше жестоко неколико пута и — посао бјеше свршен. Ђендари приступе к тијелу и званично потврде да је оно мртво. Ђешина се смјести у шкрињу и у пратњи козака однесе и закопа. У 12 сахати било је већ све прошло, вјешала се скину; народ се на миру разиђе. За вријеме скидања ђешине објешенога полиција је у предњим редовима гледалаца узвратила и уапсила једно седморо чељади, по свој прилици ђаке, који се ваљда нијесу доста мирно владали.

Наводи се као потпуна истина, да је из главе државног секретара а сада у гравовски ред узвишеног Валујева пронашао пројекат за успостављење највише извршне комисије. Кад је он цару поднио свој план, примјетио је цар да се потпуно с њим слаже јер у свему одговара његовим напјерима. Но само у једном кажу да се преварио Валујев: мјесто њега постављен је Лорис-Меликов за начелника извршне комисије. Ако је све истина што се јавља, онда звијезда Валујевљева, при свем том што је он постао граф, почиње да се помрачава, и надање, да ће он постати пресједник министарског одбора, као да ће се изјавити.

Овдје се може додати, да све оно, што виострани листови причају неким ужазном страху, који је овдје заваљало, није истина. Оно има плашљивих људи и овдје, но томе се није чудити. Јавни живот и обрт по сонацима и иначе, на дану као и

по ноћи, него је овако жив као и прије експлозије у зимској палати. Гостионице отворене су као и прије до дна уре по по ноћи и још касније, а на несеком пројекту и по другим живим улицама врви свијет до дубоке ноћи као и прије. Дабоме да је наша садашња ситуација агодно тркалаште за фантазију неких новинарских дописника, па ко би им замјерио, што ће свој по вољи тјерају? А што законислени вјерују, то се лако кроз свијет раструби. Примјера ради навешћу ту скоро разнесени глас, да Москва гори. Према су наше околности невредне, ипак се не би могла таква једна вијест забавити. То ће сваки наметан човек признати. Па ипак има их, који таквијем вијестима вјерују!

По једној телеграфској вијести из Петрограда укупито је тамо тако званично одјељење и шеф тога одјељења генерал Дрентелен постао је члан државног вијећа. Из једнога петроградског писма дознајемо, да је граф Лорис-Меликов још прије некоег времена предложио цару, да се ово одјељење укине. Како се чини, цар је шљедовао том приједлогу и укинуо је један завод о ком се у Русији свакојак говори. У Петрограду у опште сматрају наменовање Лорис-Меликова за начелника извршне комисије као уступак јавном мишљењу. Граф Меликов за вријеме своје службе у Харкову много се одликовао наспрам осталих главних гувернера својом благошћу. Њему руско друштво уписује у заслугу, да он за цијело то вријеме није потписао ниједне смртне пресуде, на против да је двојици на смрт осуђенима претворно смртну казну у четворогодишњи затвор, и да је четрдесет ђака, који су били прогнани с харковског универзитета, од њега добило допштење да опет могу походити универзитет. Позив Меликова у Петроград сматра се као знак, да ће се система благости, које се он придржавао у Харкову, сада протерати на цијело царство.

Политички преглед.

У Аустро-Угарској велико весеље! Млади престолонаследник Рудолф вјерно се са кнегињом Стефанијом, другом ћерком белгијског краља Леополда II. У свијем круговима аустројскијем заваљала је у слијед тога велика радост. Парламенти и друга разна представништва у држави честитала су цару и младићу вјереницима. Свадба ће бити идуће године на прољеће. Невјести је сада 16 година, младожењи 22.

У исто доба бунула је криза у заједничком министарству финансија. Дојакосни заједнички министар финансије, барон Хофман, поднио је оставку, која му је примљена, и на његово мјесто поговара се као извршено да ће доћи Маџар Славја. Шта је узрок овој промјени, за сад се још право не зна. С министром Хофманом круна није имала разлога да буде незадовољна, а и представништва с обје стране нијесу му бар до сад ускраћивала свога пошерења. Бечки листови, који се о овој промјени врло недовољно изражавају, приписују је утицају маџарског, које изводе већ и из тога, што је ова промјена давно припремана у Пешти и што је први глас о њој стигао из нечада из Пеште у Беч. По казивању неких листова Маџари су одмах иза одступа графа Андрашија

наваљивали да се ова промјена учини, јер нијесу могли подносити, да у заједничком министарству не буде ни један Маџар, према им је концесија учинена већ тјеме, што је за начелника у министарству иностраних дјела наменован Маџар Калајаја. Сад им је круна попустила још и више, наменовавши Славја за заједничког министра финансије. Славјева историја позната је; он је као бунтовник године 1850 осуђен на вјечиту робију, но иза двије године робовања у ланцима цар га помиљује. Године 1867 постао је у Угарској државни секретар, а мало за тијем министар трговине. Кад је пао Доњајаја, Славја је буду позван да састави нов кабинет, и он постао министар-пресједник у Угарској, а послјеријем још и министарство финансије, но на скоро морао је оставити, јер је при једном гласању у сабору угарском једва добио већину од 13 гласова. Од то доба повукао се натраг, но кад је Гиција поднио оставку на пресједништво у сабору, онда њега изабери за пресједника. Славја сви хвале као човјека врло пријатна у опхођењу, и поштена карактера, но ниједно још не нађосмо, да је он пронашао барут у финансији. Под њим је склопљена и садашња нагодба с Хрватском и Славонијом. Ово ново наменовање његово још није обнародовано у званичним новинама, но сви листови сматрају да ће оно кроз кратко вријеме савијем изједнати шљедовање. У слијед овог наменовања Словени у Аустрији, а нарочито Чеси, напјеравају захтјевати, да у заједничком државном министарству и Словени буду представљени једним чланом. Дошта, ово би било пожељно.

Наменовање Славја за заједничког министра финансије и с тога је значајно, што је овај министар глава управе за Босну и Херцеговину. Из почетка је једна комисија састављена од чланова из сватри министарства имала под собом ову управу, но како се показало да под таква састављеним врховним органом управе ова не иде уредно и тачно, то је царским рјешењем од 26. Фебруара 1878 заједничком министру финансије повјерено све руковођење управе. И тако ће од сада министар Славја имати да дрма Босном и Херцеговином. С тога су и љути на њега многи бечки листови, који га криве што се тога мјеста није примио раније, него сад кад је Хофман раскрио поље финансијско у Босни и Херцеговини, доведши тамошњу баланцу прихода и расхода у равнотежу.

У Полимљу, гдје се наводи у посади војска аустројска, као да нијесу савијем чисти послови. Један аустројски лист пише о том ово: Положај наше војске у Полимљу сваки дан је све несноснији. Војска мора да стоји спремна дан и ноћ, јер се непрестано проносе гласови о предстојећим нападиима. Мојци од 25. ловачке батаљона, који стоје у Пријепољу, нијесу свлачили са себе хаљина има већ три недеље, јер непрестано морају да буду на опрезу. На дан 24. Фебруара владао је у Пријепољу страх и трепет, јер се јављало, да су се близу овога мјеста указале јаке чете, које ће ударити. У слијед тога би премјештен телеграф из Пријепоља у један хан на лијевој обали Лима. Овај ловачки батаљон посједио Ђуприју преко Лима као и најважније тачке у самом Пријепољу, и савише поиска се појачање из Шљевла. Кад је ово појачање стигло у

Листак „Гласа Црногорца“.

ОКО ДЈЕЦЕ.

1.) Зима и дијете.

Кад прегледамо билежења, како се кад поболјежали умире, зачудићемо се, да мала дјеца више болују и умиру љети, него зими. Чим отогли за 1° више од обичне љетње температуре, одмах скоци умирање дјеце за 1.3%, а дигне ли се температура за 2° преко средње, онда је умирање дјеце чак за 5.1% јаче. У Саској умре мале дјеце у Децембру у полу мање, него Јуна и Августа.

Ти појави нијесу према нашем обичном схватању. Ми зими више страхујемо чак и за себе, а камо ли за сасма малу дјецу, и нама се чини, да је зима по здравље много опаснија него љето. Та зима је халаду прилика, гдје се може здравље општеити, а благо, топло љето, рекли би, и болесно лијечити.

Па опет није тако. И наука потврђује, да зима (особито малој дједи) није такви непријатељ, као што ми обично држимо. Свакако је узрок томе у ваздуху, а може бити и у другим приликама, што иду у корак с неким температуром. Те прилике се с прољећа, с јесени, а поглавито љети промијене са свим, па с тога је та разлика у поболјевању и умирању. Можда утичу на то и наши обичаји и навике зими и љети, али јачамо мање, него то прилике с поља.

Далеко би нас завело, да тражимо

праве узроке тој појави, него ћемо према томе заћи у наш живот, да видимо, како и са којих разлога ми у томе грјешимо.

Зима је, као што рекосмо, за многе људе страшно. Брижни људи боје се зима као највеће опасности, па чим настане, позатварају своју мању дјецу у собе и избице, да их само како свјеж ваздух не дохвати. Дјеца преко дуге зиме дишу по кварен ваздух заштитени, прегријале а гдјекад и мрачне собе, немају прилике да се истрче и искачу, не једу слатко, не спавају добро, па кад дође прољеће, а њима зима као тамница сужњик већ поцпа румен с лица и веселост из дјетње душе, те бљива и изнурена жалосно миса притривањем. Тако разгњивена озбу онда најчашће, па ако нијесу већ оболела, оболе тада. Родитељи онда мисле, да су их рано пустили на зиму, да су их слабо утрпали, и криве све друго, само не оно зимње тамновање.

А чега се боје ти брижни родитељи зими? — Назеба! — Назеб је за њих извор свију зала и узрок свима болестима. Да њега није, ваљда не би никад ни једно дијете оболело...

Допуштамо да је назеб по гдјекад узрок којој болести, али се опет не може рећи, да је свугдје баш назеб крив! Колико је болести са других повода, на које и не пазимо! На онда је назеб једно, а зима са свим друго и различито. Озвисти се може у по љета, а гдјекоја проведе читаву зиму на пољу, па нема ни трага од назеба. Прољеће и јесен су у томе погледу много опаснији, јер је тада највише забавних болести. Па зар то није знак, да сама зима по себи још није оно, што ми зовемо назебом? Ми не

назебемо од зиме, него назебемо само онда, кад на тијело ударе пријекне промјене у температури, а то може бити у свако доба године. У разгријану тијелу тјера крв брже и јаче, крвни сасуди набрзају, која јаче траперира, (деше и испарава), сви органи раде енергичније и т. д., па заустави ли се то једним махом (лакше пријеком промјеном), онда је назеб готов, и па нас напушта катар, реуме, пробади, сјевања и друге болести. Од пријекних мјена, дакле, ваља се чувати, а не толико од зиме. Те пријекне промјене чешће су љети него зими, (легнемо ознојени на хладну, влажну траву, прокиснемо, разголитомо се, да се расхладимо, пијемо студену воду, купамо се и т. д.) а уз то им се зими више надамо, па их се и чувамо, што послјеријем не буде.

Према томе ми с те стране зиму бранимо, и противни смо са свим, да се с неупутне бојазни ради оно, што је много опасније, а особито дјецу. Дјецу не треба зими затварати и парити, него их треба разумно чувати. Дјеца требају чиста, свјежа ваздуха, а оним прија боље него сва друга храна. Дјеца требају слободе и простора према енергији свога тјелесног живота; дјеца требају сваки час промјене за душевно развијање; дјецу треба учити и на непријатности, да очврсту, а кад их затворниш у казев с каком баком, свега тога немају. За њих је то онда убијство са сваке стране, па ако и прекуже тако јадно дјетинство, јачамо не га послјеријем окајати и проклињати по сто пута. Из такве дјеце одрасту бљивди, сухобољни, тијелом и душом слаби људи, које обори и најмања неприлика у животу.

И за дјецу је, дакле, дала природа

зиму. Разумни родитељи то знају, па по просвијешеном свијету, у великим варошима, видећеш, гдје (баш и по јакој зими) пред подне провајају дјецу, да се „надишу свјежа ваздуха, да се нагрију сунца и протегле кости.“ То је са свим паметно, и сваки родитељ треба тако да ради. Дијете треба сваки дан, и љети и зими, најмање два сахата да се на пољу прошета. Ако то не иде у један мах, треба раздијелити у два, у три. Не чини ништа, што ће оно цвотати и што ће му зима заћти под ноште. То ће бити првих дана, а послјеријем ће дијете отврдути. Наравно да се онда према томе мора удезити и све друго око дјетета. У дјечијој соби нека није преко 17° Р., дјеца нека се не перу топлим водом, нека се у соби не прегрпавају, нека не пазаве одмах из прегријане собе на зиму и обратно, и нека им се за такве шетње особито утопле ногте, листови и желудац. Само цвча-зима, вјетар вијајуца и лапавица није за такве шетње.

Амо не рачунамо савише малу одојчад и слабу и болешљиву дјецу. Одојче испод три мјесеца и сасма слабуњава дјеца не могу да регулишу своју тјелесну топлоту према зими. С тога на њих зима јаче утиче. Изгубе сразмјерно много од своје тјелесне топлоте, морају је намири-ти, намирују је из сопствена тијела, па се тако поболјевају. губе и опадају.

2.) Најбоља колијевка (шика.)

Колијевка је од вајкада и, ваљда, код свију народа прва постеља дјетиња. Тако се удамљала, да се без ње не гна за прво дјетинство, и да се често у ријечи

Пријепозе, чете се опет завуку у гудуре, јер им је један од становника поткакао, да је Бесаревој војсци стигла помоћ с то- пољима. Да би се аустријска војска од да- љих оваквих напанда обезбиједила, наређено је да се посједнуга мјеста утврде и топо- вима наведе.

О сукобу оном у мјесецу фебруару између аустријске посаде и турских чета у Полимљу, јавља се сада по аутентичним изворима ово: 5. пр. м. добије шеста ком- панија под заповједништвом капетана Хер- цег заповијест, да ради вјербања учини један марш путем к Отиловићу, у правцу према Колашину. Компанија се крене око 7 ура и по са свога мјеста, па пође кроз Пљевље преко хана Шећер-Кадифа пут Колашина. Код реченог хана почине компанија за једно 15 минута. Како је било топло, момци скину са себе огртаче. Око 12 ура и по стигне компанија на Пашино поље и ту опет почине. Тек што је поче- ла намјештати страже, осу се ватра с јед- не главнице у њен десни бок. На то би послан један војник са шест момака пут оне главнице. У то укажу се у дну глав- нице неки наоружани Турци, који су кренули у брда. Један каплар су неко- лико људи хтео је ове да похвата, по није могао, јер су ови стругнули у густу шуму. Поручик Сушић овази ове Турке где бје- же, те почиње за њима да стану, по ови пријетеху с пушкама одговоре му: «Бога вам вамер (то ће бити лаж, јер се онуди- јен не чују оваке посевке. У) ми не стоји- мо!» За тим компанија опет стаде почи- вати, пошто је свуд у околици намјестила страже. Не прође ни по уре, а опет се осу јача ватра на предњу стражу, и то с двије стране из једне густе шуме. Во- дник, на кога је ова ватра била осула, од- зове се ватром и јави да ће нападати. На ту објаву позваће капетан Херцег по- ручика Сушића с једним водом на Кола- шински пут, да види шта је и да јави. Овај кад је стигао под сјеверни руб шуме, раствори вод у ланац, и пође у шуму. Из шуме је синала све жешћа ватра, и колико се могло процијенити, чета је морала бројати до својих 40 друга. Чуло се јасно, како привикују у помоћ народ из околине. Пошто је ова чарка трајала једно 20 минута, ланац аустријски побје- доносно заузме мјесто гдје је стојао непри- јатељ, на како се овај више није нигде показивао, то је дат знак трубом, да се натраг узмиче. При продирању у шуму ухаћена су три Турчина, један од ових (по казивању турских војника) имао је пуш- ку о рамену. Кад су овога позвали да пушку преда, одговори да он ни своје паре пушке не да немоли коме другом. Друга двојица, с малим пушкама и бу- далама наоружани, рекосе да их је онај први позвао да вичу у помоћ становнике из сусједства, а они сами да нијесу учес- твовали у боју. На другој страни ланца ухаћен је један сељак на коњу, с пушком о рамену. Овај рече, да не зна ништа о боју. Сва четворца отађавана су напри- је у Шећер-Кадифев хан, а одатле ће у Сарајево у тамницу.

Услијед ових догађаја чинио је, како је познато, заступник аустро-угар- ски у Цариграду, граф Дупски, реклама- ције, које су, како сада аустријски зна- нични листови јављају успјешном круниса- не. Граф Дупски, како се вели, само је толико тражио од порте, да она сва сред- сва, која јој у власти стоје, на то упо- тријежи, «да непријатељима аустро-угарске монархије, фанатичким мухамедовцима, као и противницима сваког државног поретка буде немогуће, да се у својем анархич-

ном ровању могу ма и привидно пози- вати на ауторитет султанов.» Порта је оправ- даност овог захтјева тијем признала, што је упутила валју косовског, да се са за- повједником аустријских трупа у Полимљу стави у споразумљење, и да се с њим заједно посавјетује о мјерама, које су по- добне да се у овјем крајевима трајни по- редак усостави.

Како нештански «Дојд» јавља, забла- ће се ових дана састати у Пљевљу валија косовски са заповједником аустро-угарске посаде војске у Полимљу, генералом Ки- лићем, а то ради тога, да се између вој- ске аустријске и мјесних власти турских у мовопазарском савезу успостави спораз- умљење. До јак кажу да су одношаји међу њима били доста трајави и да су се ограничавали на најужније ствари. То се разјашњава великом разликом у је- зик и обичајима, јер турски официри и војници у савезу нијесу Срби него Ана- долци. Сувине оба заповједника: генерал Килић и Сулејман-паша нијесу се никако могли слагати, и највише су долазили у распру поради етикетних питања.

Друштво «Италије преденте» за- даје доста брига аустријској влади. Оно је свој табор ударило већ и у самом Трије- шћу и разишло се ту тако неустрашимо, да се влада нашла побуђена предузети строжије мјере против бунтовничког дје- лаца тога друштва. Један надзорник Фи- нансијски у Тријешћу ухватио је прије неки дан на жељезничком коловозу је- днога младог човјека, помоћника у једној тријешћанској трговини, кад је овај с јед- ним пакетом штампаних прокламација од одбора «Италије преденте» хтио да пође у Горницу, да тамо те прокламације расту- ри. Прокламације су биле још влажне, те су морале онога часа изаћи испод папире у једној од тријешћанских штампарија. Услијед овога догађаја власти аустријске у Тријешћу уапсиле су многа лица и наредиле су да се чине истраге, којих резултат до овога часа још није познат. Суди се по свему да ово друштво на сваки начин нешто смијера. На то слу- те и она војничка наређења, која се чине дуж границе талијанске са аустријске стра- не. К овим наређењима спада без сумње и то, што је у Тријешћу, тобож ради вјербања, стигла из Поле аустријска ратна флота, која је сидра своја спустила у за- лев од Муће. Дакле и с воде очекује се можда какав напад на Аустрију.

Да је радила овјех преседоваца за Аустрију поштала већ у крајњем степену неспособна, види се најјасније из онога ли- ста, који то друштво издаје у Тријешћу и у ком се открива права бунтовничка на- мјера његова. Само примјера ради, да б се видјело какве бунтовничке умислаје то друштво има, саопштитемо њека мјес- та из тога листа. Тако се у једном броју налази некролог генералу Јосифу Авени и др Јовану Чели, за које се вели, да им сваки поштени Талијанац мора пошто- вање одавати, по нарочито они Талијани, које мрска Аустрија држи у својим про- клетим кавицама, морају у срца своја не- изгладивим писменима урезати њихова и- мена. «У једном чланку, под насловом: «Finis Austriae» (крај Аустрије), каже се да је Аустрија бранила апсолутизма, и завршује се овако: «Јевропска равнотежа тек ће се онда успоставити, кад Аустрија не буде више притискивала своје подар- мљене народе; мир ће тек онда бити осигуран, кад се одијелу канце крвожедомим двоглавом орлу; доба цивилизације тек ће онда наступити, кад Јевропа усвоји де-

дијете не спава природним сном, па му тако и не прија, што је та навика суви- шна, врло трудна и неспособна, и што се често заборави закрити или подметнути, па се и само дијете преко ње претурни и озлиједи. Близу нећ и или у запецку не треба да је због вршине, а мрак и ја- ка свјетлост уде очима дјетињим. Нај- дослије тврда постела (и. пр. дуње и дупе од коестријени, стрижине, «росхара» и т. д.) је много здравија од перјате, и мо- же се одмах узети, чим дијете изађе из повоја. Боље је дијете јаче покривати, не- го га давити у перју. У перју се дијете запару, па се лакше и расхладу.

Према овоме је најбољи повисок кре- ветац од дрвета са повисоком оградом и засторним горе. И ограда нека је дрвена, јер гвоздена лако охладу и мрежа по- пушта. Једна страна оградје треба да се отвара, како ћемо лакше дијетету. Кре- ветац треба да је доста простран, да оста- не дијетету и за послије, док је још омање, да стоји на згодном мјесту (не код врата или међу два прозора), да се лако растав- ља и чисти и да је намјештен увијек чистим хаљинама. Такав креветак послужу- би боље, него најкуповенија колијевка, а свротиња могла би га и сама лакше направити него најпростију колијевку. Не- ка, дакле, наши родитељи послушају нас, и нека одхрањују своју дјецу у таким кре- вецима. Ми смо се у много примјера ује- рили, да може проћи без колијевке, и да је то много лакше и боље.

(Паставиће се).

визу неспособника од Кацере, а та је: «Finis Austriae!» У том смислу и прав- цу пише се и даље у том листу.

Францеска је у великој узурпаци- сти због школског закона Фериевог. Као што је познато, законодавно тијело усво- јило је чланак седми тога закона, по се- нат је два пута одбио исти чланак, и сад је настала борба између владе и коморе с једне а сената с друге стране. Овај школ- ски закон Фериев односи се на вишу, у- ниверзитетску наставу. У њему су три главна одређења: прво се односи на мјешовите комисије, и ту се слободним, т. ј. под надзором језовитских стојећим заво- дима одузима назив универзитета и даје се држави искључиво право подјеливања етенега; другим се одређује, да наста- ва у универзитетима мора бити бесплатна; треће, на пошлетку, које се налази у чланку седмом, одређује, да се оним ре- лигиозним задругама, које држава не при- познаје, не смије издати дозвољење за на- ставу. Прва два одређења усвојено је и сенат; по ово пошлетке одбио је и дру- ги пут.

Расправу о овом седмом чланку от- ворно је у сенату Берањке. Он је освје- тљено ово питање с правничке стране. Ту, као што он рече, није само питање о је- зовитима; и друге духовничке задруге по- гађа овај чланак. Ове задруге имају пра- во да постоје, али — кажу наши против- ници — оне немају више права на на- ставу, коју су до сада вршили. Ако је то истина, на што нам је онда тај чланак? Ако је влада до јак само тријела да на- ставничку службу врше и оне духовне задруге које до сад нијесу биле припозна- те, а није била обавезана да их три, онда она треба само да затвори те школе. Али влада одјећа и сама, да би такав посту- пак био насиље, и с тога јој је од преше ови параграф. То се не зове — рече го- ворник — радити либерално. Држава не- се задовољи с правом надзора. «Републи- ка је» — заврши говорник — слобода и- ста; она је, као што јој и име каже, јав- на работа, «работа свјех; кад она поста- не ствар једне партаје, једне клике, онда је пропала.»

Већина сената усвојила је ове назо- ре и поред свег усилјавања Фрејснетовог одбацила је по други пут чланак седми. Исход ове расправе подигао је у Франце- ској читаву буру против сената. За сад се још не зна, каква ће судбина бити о- вом Фериевом закону о настави, по још се сад може предвидјети, да ће јак на- гињање к радикализму у мјеродавнијем круговима данашње Францеске пропзеви- жестоку опозицију и сједињење свјех о- њих елемената, који опет од своје стране нагињу конзерватизму и монархији. То се већ видјело на самом претресу овога за- кона у сенату, а осим тога и исходом избора двојице сенатора у округу дор- доњеском, гдје су за сенаторе изабрани бонапартовци.

Потреба да се сазове епископ народно- црквени сабор ради уређења многих не- рјешених и у заплет доведених ствари, нарочито ради успостављења правог црк- вено-аутономног стања у народно-црквеној управи, јак се одјећа код браће наше у Војводини и с тога је српска православ- на црквена општина у Новом Саду упра- вила на саборски одбор представку, коју овдје у цијелости саопштавамо:

«Славни саборски одборе! Тек што се епископ црквени народни сабор 16. (28.) Септ. п. г. у Карловце сазва 28. Окт. (9. Нов.) разишао, догоди се у српској је- рархији, и народно-црквеној управи не- обична промјена која је ову православну општину српску, а без сумње и остали на- род митрополије епископ изненадила, и пре- неразила: Његова Светост митрополит и патријарх српски г. Проконјих Ивачковић би највишим ријешењем од 29. Нов. (11. Дец.) усљед поднесене оставке дигнут са управе митрополије епископ, за админи- стратора те управе наименован је и поста- љен г. Герман Анђелић, владака бачки.

По тврдом ујељењу ове православне црквене општине српске промјена ова не може се у суглас довести ни са кана- ником наше православне цркве, ни са узаконјеним властима епископ, ни са IX. чл. закона од год. 1868. који народу нашем у митрополији српској народно црквеној аутономију ујамљава, ни са потвр- љеним устројством епископ народног црк- веног сабора, шта више она потреса темељ наше народно-црквене аутономије, која је основана на праву слободног избора ми- трополита епископ, као главе епископ на- родно-црквене управе, које право ништаво и ефемерно постаје, кад би се изабрани и потврђени митрополит без сугласа епископ народног црквеног сабора са своје столи- це уклонити а нарочито, кад би мјесто њега за цео му живот други у админи- страторском или ма ком другом виду, и то и опет без сугласа епископ народног црквеног сабора постављен бити могао.

Већ по општем начелу ваљало је чин оставке оном истом народно-црквеном ор- гану, који у име народа право избора ми- трополита епископ врши, дакле епископ

народном сабору предати или унутити ра- ди ојене њене и посљедица јој и ради даљег законитог црквено аутономног по- ступка уз одобрење свијетле, право врхов- ног надзора државног вршеће круне. По и без обзира на чин оставке, неоспорљиво је право народног црквеног сабора да он у таком случају расправља и уз одобре- ње свијетле круне ријеша: да ли се о- ставком митрополита епископ упражњава столица митрополита, и да ли према томе мјеста има новом избору митрополита ери- ског, или се у црквеном достојанству оста- јућем митрополиту замјеник под кадију- торским, или другим каноничним насло- вом, и то оним истим путем и начином поставити има, којим начином и сам ми- трополит постаје, т. ј. избором од стране народног црквеног сабора уз потврду сви- јетле круне, и да епископ народни црквени сабор у оба случаја по свом аутономном праву располагања са приходима епископ народно-црквених добара, куда и митро- политско добро спада, одредјели дотичним достојанственицима цркве дотацију.

За цијело вријеме од доселења нашег народа овамо под патријаром Арсенијем Чарнојевићем, и док су црква наша и на- род наш одје под једином заштитом цар- ских и краљевских повластица живјели, није било случаја и примјера, да је црк- веном нашом за живота митрополита упра- вљао други и под другим насловом, и го од сабора изабрани и од свијетле круне по- тврђени митрополит епископ; а да је било таког случаја и примјера, као што га на- ша народно-црквена историја не показује, тај би изузетак извезео изпред устав- но ујамчене народно-црквене аутоно- мије наше и изпред потврђеног устројства епископ народног црквеног сабора од г. 1875, по коме већ и у самом овом слу- чају, у ком је државна власт по смрти митрополита епископ до избора новог ми- трополита, за вријеме тако званог «интер- калара» постављала администратора, сада привремену управу водити има митропо- литски савет, а мјесто предједништва у сабору заузима међу тим најстарији е- пископ.

Кад се дакле по начелу узаконјено и ујамчене народно-црквене аутономије, и по саборском, на том начелу основаном и потврђеном устројству ни за то кратко вријеме до избора новог митрополита не може постављати администратор — то се тим мање може то чинити за живота ми- трополита, и на све вријеме његовог жи- вота.

Темељ је народно-црквене аутономне управе, да на челу њеном стоји од ери- ског народног црквеног сабора изабрани а од свијетле круне потврђени митрополит епископ у ком и народ и држава власт и- мају и јамства за своја односна права. Кад би према томе најјесте таког митрополита могло у свако доба, или из ма каквог, од епископ народног црквеног сабора некон- тролисаног основа бити мјеста админист- ратору на челу народно-црквене аутономне управе — онда би са пољуљаним или еру- шеним темељем пала и цијела зграда за- коном ујамчене народно-црквене аутоно- мије.

У опште подобне промјене у управи цркве по канонима православне цркве не могу се уводити, а по узаконјеним цркве- но аутономним правима народа нашега не могу се такве промјене догађати без зна- ња и ријешења епископ народно црквеног сабора.

Посљедњи епископ народни црквени сабор закључно је истина, да се на про- љеће ванредног састана сабор, да саборски одбор за расправу предмете и предлоге спреми, и у смислу саборског устројства потребни корак код највишег мјеста учини.

Но онда се још није догодила или и само предвидити могла промјена у цркве- ној и народно-црквеној управи, која би сама по себи и за себе изишквала са- станак сабора. Овом се промјеном поре- метно организам народно-црквени, особито у врху своје. И самом саборском одбо- ру пољуљао се аутономни основ и темељ његовог радња, од како је аутономно прес- једиштво му, коме при поједи гласова у посљедњој административној инстанцији одсудни глас припада, уклоњено и адми- нистраторством замјенуто.

И саму спрему приједлога за сабор повјерио је и упутио је народни црквени сабор аутономно конституисаном сабор- ском одбору, а сад саборски одбор нема аутономног пресједиштва. Међу тим ако саборски одбор до састана сабора спреми приједлоге, који би за градиво послужити могли, то обзир на ту спрему, која би и онако међутим могла згтовљена бити, не може на путу бити, да са сабор што при- је, и без обзира на неизјесени свршетак те спреме сазове, да ријеша питање о ре- ченој промјени и њеним посљедицама, од кога ријешења зависи сав даљи рад и са- бора и други нарочито највиши народно- црквени органи, који сад немају свога ау- тономног пресједиштва.

И ако дакле ова православна општи- на не сумња, да ће и сам саборски од- бор већ по саборском закључку побуђен се наћи, да учини потребне кораке за ван- редни сазив сабора, и ако се цада, да ће

саборски одбор и сам као предмет првога реда за расправу будућег сабора означити такође и расправу о реченој промјени у народно-црквеној управи, то ипак ова првобитна општина, држећи, да сазив сабора у овим ванредним околностима није задужен од сиреме приједлога, него да је он прва и безусловна потреба и услов поправке аутономног стања у цркви и народно-црквеној управи нашој, сматра за своју највећу дужност, петицијоним путем, које јој као саставном члану народно-црквеног органа припада, обратити се на славни саборски одбор с представком и најучтивљивим молбом:

Да славни саборски одбор прописаним путем поради, да се поводом најновије неавтономне промјене у митрополитско-црквеној и народно-црквеној управи православне цркве српске, а за расправу и ријешење о тој промјени и њеним последицама, на име ради усвојене црквено-аутономног стања народно-црквене управе, српски народни црквени сабор што скорије и без одлагања сазове.

Различности.

(Из Бугарске.) Званични бугарски лист „Државни Вјестник“ саопштава именом лекара (доктора медицине) који и-мају право да практикују у кнежевини Бугарској. По том списку има у Бугарској 71 лекар, од којих 60 Бугара, а оно друго су Руси, Грци и Нијемци. Од ових је 20 свршило науку у Цариграду, 9 у Букурешту, 18 у Русији (13 у Москви, 3 у Петрограду, 2 у Кијеву), 10 у Француској (8 у Паризу, 2 у Монпелјеру), 5 у Бечу, 1 у Берлину, 1 у Вирибургу, 1 у Грацу, 1 у Цириху, 4 (Грци) у Атини и 1 у Нишу. — Исти лист јавља, како управа бугарских пошта има намеру, да скорије заведе употребу поштанских повезаних у-зутница, за сад само за кнежевину и то за суме од 5 до 1000 франака.

(Буџет грчке краљевине) за годину 1880, како га је грчко министарство предложило скупштини, показује приход од 45,816,457 франака, расход 56,068,872 франка и 33 сент., мањак 10,272,414 фр., 67 сент. Највиши приход има Грчка од посредних данака: 20,025,000 фр.; највиши расход пада на камату, која се плаћа за друге, и то: за унутрашњи зајам плаћа се 14,388,742 фр., а за спољашњи 1,263,000 франака камате. Осим тога троши Грчка највише на војску: 11 милиона франака.

(Вјера Засулић.) Како се у Швајцарској политички крици крију, о томе прича Рошфор у „Равелу“ ову причу: Једно јутро — било је некако таман иза парнице Вјере Засулићеве — добијем ја некакав тајанствени телеграм, у ком ми се јавља да љу скорије добити неко важно писмо. Писмо доиста стигне и у њему ми се јавља, да је Вјера Засулић иза нечувених тешкоћа сретно прешла преко руске границе и да се налази у Немачкој, но да је тамо за њу још већа опасност, јер некако баш у оно доба догодило се атентат Нобилингов, па је немачка полиција јако на опрезу, те би је могла ухватити и издати; него не би ли се у Женеву могло за њу наћи сигурно склониште? Ја, нехотећи се ту ваздан упуштам са женевском владом у дипломатску игру, упутих се управо к тадашњем министру правде, г. Херидјеру, кога сам познавао да је прави републиканец. „Вјера Засулић“ рекох му ја „намерава да дође у Женеву; ако би је Русија потражила, шта бисте ви чинили?“ — „То је врло просто,“ одговори он, „ми је нећемо издати.“ — „Али пресуда којом је она ослобођена,“ одврати ја, „уништена је због неке погрешке у форми, и на њој још једнако лежи кривица да је два пут из револвера овалила на мајстора од полиције генерала Трепова.“ — „Почем она то вије узимала с намером да га попраде,“ одговори министар, „то њен атентат код нас важи беспрекословно као политичан. У најгорем случају, ако Русија стане пријетити, ми ћемо вама још штетице дати ми, да се за неколико дана уклони у други који кантон. Ми ћемо је онда по Женеву тражити и јавићемо Русији да је не можемо наћи.“ — „Но има још и други просторијачин,“ одговорим ја, „дјесетак би могла своје име промијенити, и онда се у листи за странце не би могло наћи челаде, које се зове Вјера Засулић.“ — „Прекрасно,“ одговори Херидјер. „Ми ћемо је само под овим именом позвати, под којим се она сама јави.“ Тако је и било. Вјера је под туђим именом дуго пријатељ боравила у Женеву.

(Пожар у Невесинју.) У уторник 26 Фебруара букула је ватра у кући једнога Турчина у Невесинју. Како је жестоко вјетар пухао, то је три четврти Невесинја ватром у прах и пепео претворено. Међу изгорјелим кућама находи се здање од управе, пошта, телеграф, бонница. Једна је сачувана порезна каса и магазин од хране. Од људи нико није страдао животом, но многи су остали без крова.

(Доктор философије, госпођица Јелена Драшковић) држала је 25.

пр. мј. у трговачкој академији у Бечу јавно предавање „о салону Ранбуле“, који је дуго вријеме био зборно мјесто књижевних капацитета у Паризу. Ту, у модној камари галантне маркизе, окупљали су на збор Модлијер и Корнељ, Боси и госпођица Скудри, те су читали своја дјела и разговарали се о књижевним предметима. Госпођица др. Драшковић извела је ово своје предавање тако дајно, да су се слушаоци чудили њеној начитаности и књижевничком разумијевању. Она је учитеља у једном женском институту у Бечу.

(Грчка краљица — списатељка). Грчки лист „Хестија“ доноси је прије неки дан један чланак написан с највишом животношћу у корист одржања грчких манастира за калуђерице. Листови атински сада јављају, да је тај чланак писала сама грчка краљица Олга.

Припослано *).

Славном уредништву „Гл. Црногорца“ на Цетиње.

Учитиво умовамо, да би то славном уредништву увретило хотјело у свој дијелени лист шљедеху

ИЗЈАВУ:

У броју 7 „Гл. Црногорца“ даном 7. Фебруара, угледно опш. управитељство добротско хотјело је на јавност изијети једну своју „Исправку“ којом хоће да тврди невиност г. Дабиновића. Ми се не ћемо упуштати у појединости и побијање, тачку по тачку, исправака у поменутој исправци, но ћемо рећи оно, што и у колико је и нама познато и у колико смо чули о несретном случају и погибији Ива Јокова Рајичковића, нашег онћинара, па поштовани читаоци нека сравне „Исправку“ и нашу изјаву и по сопственом суду пека се уједне о правом стању ствари.

Покојни Рајичковић находио се у Кртолима, кад му је добротско управ. поручило да дође у Доброту и да се управ. претстави, и збога он пође, те идући онћ. уреду, код једне продавнице сретне га г. Дабиновић само трећ, са Стефаном Рајичкићем и још једним и у пут га дочека са добродошлицом: „Ђе ћеш, куд се вучеш — није ли ти речено да се не довлачиш амо?“ Тако говорећи јаднику, хтедох га узвући у продавницу, но он се опираше, но Стеван Рајичкић ухвати га у том гомбању од зади преко руку, на које Рајичковић извади мали нож и хтедох се бранити, али није, јер стиснут преко руку, могао имати маха. Господин Дабиновић пак, тако стиснуто преко руку Рајичковићу, извади малу пушку иза паса, па пошто га пушта и пошто се одмакне од њега г. Рајичкић, плану пушка Рајичковићева у руци Дабиновића — и животна свијета угаси се једном човеку... за на вјек!

Тако је било и то је вјеројатније, но да је сам Дабиновић кадар бити могао, настрадајућем као што вели Рајичковићу код ове слободне његове руке и још напету пушку отети, па тобож у обрану сопственог живота истог убити! Види се дакле, да кад се у споменутој исправци каже: да је г. Дабиновић сам самца на-сртајућем Рајичковићу напету пушку отео да су ту шарени последи, и да то није могуће било учинити Рајичковићу, увјериће се сваки, који га је познавао и онај, који зна: да се напета пушка — без да опали — само дјетету од двије године, не отети, но из руку узети може!

Ми знамо у осталом и полагамо потпуно повјерење у постојеће законе и да ће надлежне власти ствар разбистрити, али нам се не ће замјерити, ако не вјешти постојећим одредбама наравно наше чуђење: да убилац једног човека, без довољне истраге, која би његовој невиности пријала, слободан без и једног часа затвора шета! Па, нама је познато, како је један Кртолианин убио једном једну овцу у својој згради и с мјеста поведен био у тамницу и на 9 месеци затвора осуђен био! Познато нам је још, да су, кад је оно 1871 или 1872 године Јовановић из Рисна у свађи израниво Поробића, обојица под затвор стављени били, премда обојица и таоце и новаца наћи могаху за јамачи своју присутност у мјесту — и премда у том случају не бијаше мртве главе по муте раје само! Ето, то су оправдавајући уроци нашег чуђења, те се питамо: јесу ли закони за свакога једнаки и јесу ли већи преступи, убити овцу и равати човека, него ли убити човека?!

Што се пак даље у исправци говори: да је убијена Рајичковић пристојно — неспомјенен и у ошанцима — уконоан и да је тако обичај у Доброту, а ако се не варају и у Црној Гори, морамо казати: биће — биће, такав обичај у Доброту за

*) За садржај под овом рубриком уредништво не одговара.

сиромашне странце, — а у Црној Гори и цијелом свијету погинуле у боју!

Кртоле, 27. Фебруара 1880.

Начелник:

Драго Лакићевић.

Присједник:

Иво Лакићевић.

Књижевне вијести.

СРП. КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА у Новом Саду.

Сад баш изађе

шеста свеска

„ПЈЕВАНИЈЕ“

ЗМАЈОВАНА ЈОВАНОВИЋА.

У шестој свесци овој настављен је и довршен „Демон“, — за тим су у Х. одсеку „Дјечије пјесме“ ево ове: „Мали Јова“, — „Вјетар“, — „Милан и његов цвијет“, — „Страшљивац“, — „Шума“, — „Чигра и дјеца“, — „Киша“, — „Поздрав дјечи“, — „Срце дјечије“, — „Опомена“, — „Дјеца се ругају јарцу“, — „Пчелица“, — „Пјетао“, — „Борба браће наше“, — „Материна маза“, — „Тица у кавезу“, — „Цица маца и рундов бундов“, — „О мишу“, — „Болно чедо“, — „Коњаник“, — „Ко је господар“, — „Буба Мара“, — „Циганка“, — „Тихи позив“, — „Вук и комарци“, — „Лаж“, — „Смиловање“, — „Ђаче полетарче“, — „Гојко у лову“, — „Јоја и гуска“, — „Памтите дјецо“, — „Вјеверица“, — „Ђурак и врабац“, — „Три рибице“, — „Доручак“, — „Стијена вјечности“, — „Дјед и унук“, — „Које је боље“, — „Парић“, — „Марко у шкрипцу“, — „Братац и сестрица“, — „На ружин“, — „Куцов доња пред врати-ма“, — „Мачка“, — „Божји божић бата“, — „Зимска пјесма“, — „Никад мира“, — „Не ће мачка да се сиграмо“, — „Повратак“, — „Разговор“, — „Мачка“, — „То би био рај“, — „Брацин рачун“, — „О луткином креном имену“, — „На жуљаци“, — „Дјете и бака Рода“, — „Чегир жеље“, — У XI. одсеку: „Натписи и ситнице“ (Азбукопретрес), и на пошљедку у XII. одсеку почиње „Витез Јован“ од А. Петефија.

Нека је и овом приликом на знање: ко се год и од сада претплати на цијелу књигу ова Змајева и напријед нам пошље новац:

За обично издање ф. 4. — или за дивот-издање ф. 5 и 60. новчића добија врло лијепе премије назначене у нашим огласима — и свеске му се шаљу поштом бесплатно.

У Новом Саду Фебруара 1880.

Српска књижари

Браћа М. Поповић.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ПРИЗ, 4. Марта. — Орлов позват у Петроград. Оставља за собом Капитана као отпавника послова. — Сенат на ново одбацио чланак седми закона о настави. Фрејсине изјавио, да ће влада остати у положају, у који је стављена гласањем сената.

РИМ, 4. Марта. — У посланичком дому Кајроли држао бесједу, којом је развио владин програм. Нагласно чврсту вољу више, да се подрже срдачни и пријатељски одношаји са свијема силама, нарочито с Аустријом, а у унутрашњој политици да се заведе реформа у управи, порезној системи и војсци.

ПРИЗ, 4. Марта. — Посланички дом расправљајући интерпелацију левице, усвојио дневни ред изјавивши своје издање у владу, да ће чврсто пријављивати законе, те се односе на неовлашћене калуђерске редове. За тим је усвојен закон за вишу наставу с измјенама, те је сенат учинио.

БЕРЛИН, 6. Марта. — Комисија државнога сабора утврдила је, да социјалистички закон траје до 30. Септембра 1884 а не до 1886 како је влада предложила, и усвојила је закључење, по ком се има изјавити, да се посланици за вријеме сједница не смију прогнати. Државни сабор одобрио је буџет државни и одгодно се до 6. Априла.

ПРИЗ, 6. Марта. — „Волтер“ јавља, да је влада одлучила да затвори школе језовитске и распусти њихове задруге; казује како су језовите опремили у иностранство све оне чланове својих задруга, који нијесу народности францеске.

БЕЧ, 7. Марта. — Гласови о министарској кризи, раструбљени јединим листом бечким, са свијем неосновани.

РИМ, 7. Марта. — У слијед јуче-рашњег сукоба у комори између пре-сједника Фаринија и Манчинија пре-сједник дао оставку.

ПРИЗ, 7. Марта. — Гласови, да је Шанзи позват натраг из Петрограда, нијесу истинити. Шанзи долази у Приз на допуст.

АТИНА, 7. Марта. — Народна скупштина одобрила приједлог Тони-сов управљен против буџета. Комунда-рос подиже оставку.

ЛОНДОН, 7. Марта. — Листови саопштавају извјештај Хартманов, у којем се исти изјављује да је био главни виновник атентата московског.

Број 231.

СТЕЧАЈ.

На једно лекарско мјесто за варош Цетиње, као и за „Данилову болницу“ која се у поменутој вароши налази, расписује се овај стечај.

Са овим мјестом склопана је годишња плата од 5000 франака у злату.

Компетенти, који се желе тражити за сво мјесто, писка своје молбенице слађевене свједоцима прописаној теоричној спреми и о доја-кошњој лекарској пракси из потписану канцеларију најдаље до Ђурђева дне св. г. по ст. календ. управе.

Од компетентни тражи се још и да су вјешти српском језику у говору и писму.

Цетиње, 7. Марта 1880.

Књ. црног. канцеларија

Министарства унутрашњих дјела. (1—3)

ОГЛАС.

На

Трговачком учевном и васпитном за-воду у Марбургу (у Штајерској),

који је потпомогнут високим ц. кр. министарством просвјете, почнање за оне питомце, који нијесу вјешти немачком језику, припремни течај 1. Априла и траје до почетка нове школске године, т. ј. до 15. Септембра. — Одличне препоруке; здрава, пријатна клима. — Програме достављају из нарочите љубавности Браћа Јовановићи у Котору, а на захтијевање шаље их бесплатно и

Проф. Петар Реш, управник.

(3—3)

ОГЛАСИ.

У књижари Ј. Павловића

НА ЦЕТИЊУ

могу се добити:

КАЛЕНДАРИ за годину 1880:

ОРАО ф. — 50 п.
СРПСКИ СОКО — 50 п.
ПАНЧЕВАЦ — 50 п.
ЦАРИЋ — 20 п.

СРПСКИ ЛЕТОПИСИ сви од г. 1858 (књ. 98) па до г. 1877 (књ. 120). Цијена им је по 50 п., 80 п. и 1 фор. а. вр.

ПОШТАРСКИ

ЗИМЊИ РАСПОРЕД

поласка и доласка пошта од данас до свршетка Марта 1880.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња у понеђелак, у уторак и у сриједу. Предавање до 10 п. по ура у јутро.

Долази из Котора у уторак, сриједу и четвртак. Раздавање у 8 ура у јутро, ако пароброд стигне на вријеме.

ДЕЛИЖАНЦА полази са Цетиња у неђељу у 5 ура у јутро. Предавање у суботу до 5 ура по подне.

Долази из Котора у понеђелак, раздавање у 12 ура у подне.

Канцеларија је сваки дан отворена од 8 ура до 11 у јутро а од 3 до 5 по подне. Цетиње, 24. Септембра 1879.

Управитељство

Књ. црногорске поште.

У државној штампарији.